

Encounters with Gayatri Chakravorty Spivak

Lezing: 25.06.2025, 19:00 uur

Locatie: West Den Haag in de vml. Amerikaanse ambassade, Lange Voorhout 102, Den Haag

Dit jaar is de Holbergprijs toegekend aan de Indiase wetenschapper Gayatri Chakravorty Spivak voor haar baanbrekende werk op het gebied van literaire theorie en filosofie. Met een geldbedrag van 6 miljoen Noorse kronen (ongeveer €660.000) behoort de Holbergprijs tot de grootste internationale onderzoeksprijzen in de genoemde vakgebieden. De prijs wordt vaak beschouwd als het equivalent van de Nobelprijs voor de geesteswetenschappen en sociale wetenschappen.

Op woensdag 25 juni is Gayatri Chakravorty Spivak te gast bij West Den Haag naar aanleiding van West's het nieuwe programma 'Worlding Art', waarin haar gedachtegoed een belangrijke rol speelt. Dit programma vertrekt vanuit het idee dat kunst opnieuw gedacht en ingezet kan worden als een ruimte voor gezamenlijke betrokkenheid bij, en zorg voor, de wereld.

Zij heeft baanbrekend werk verricht op het snijvlak van politieke filosofie, feministische theorie, postkoloniale studies, vertaling en vergelijkende literatuurwetenschap. Ze pleit voor een interdisciplinaire benadering van machts- en kennisstructuren in een wereld die gekenmerkt wordt door ongelijkheid. In dat kader strijdt Spivak tegen analfabetisme in achtergestelde plattelandsgemeenschappen in verschillende landen, waar zij onderwijsprojecten heeft opgezet, gefinancierd én zelf lesgeeft.

Spivak staat bekend om de ondoordringbaarheid van haar academische teksten, die in scherp contrast staan met haar toegankelijkheid als spreker in het publieke domein. Ze wordt ook geroemd om de wijze waarop zij haar procesmatige denken weet om te zetten in concrete lessen voor het basisonderwijs. In haar rol als theoreticus en criticus belicht Gayatri Chakravorty Spivak de impact van kolonisatie in een geglobaliseerde wereld. Haar essay uit 1988, 'Can the Subaltern Speak?', waarin zij vragen stelt over representatie en persoonlijke zelfbeschikking, geldt nog altijd als een sleuteltekst binnen de in de academische wereld. Haar invloed reikt ver voorbij de academische wereld en strekt zich uit tot de kunstsector, waar instellingen en praktijken proberen op betekenisvolle wijze om te gaan met koloniale erfenissen. In deze hoedanigheid is zij de afgelopen decennia een veelgevraagd spreker geweest bij toonaangevende musea en kunstinstellingen.

West onderstreept Spivaks betekenis voor het culturele veld door haar gedachtegoed als uitgangspunt te nemen voor het inhoudelijk beleid en de langetermijnprogrammering. Met 'Worlding Art' streven wij ernaar bouwstenen aan te reiken voor een meer gelijkwaardige, inclusieve en diverse samenleving. In een transdisciplinair programma waarin literatuur, filosofie, wetenschap en beeldende kunst samenkomen, worden deelnemers uitgedaagd om niet langer door de beperkende lens van 'dé kunstwereld' te kijken, maar kunst te benaderen vanuit een vernieuwde notie – gebaseerd op hun eigen inzichten en ervaringen.

Dit proces, geïnspireerd door Spivaks vragen over het geven van stem aan 'subaltern' — zij die structureel uitgesloten zijn van het spreken binnen dominante (westerse, koloniale) discoursen — onderstreept het belang van actieve deelname. Centraal staan juist degenen die vaak buiten de traditionele kunstdiscoursen vallen. Het publiek is daarbij niet langer slechts een passieve toeschouwer, maar een actieve en essentiële deelnemer die bijdraagt aan het kunstproces — en daarmee aan de herdefiniëring van kunst binnen een bredere sociale en politieke context.

Gayatri Chakravorty Spivak (1942) is een invloedrijk Indiaas denker op het gebied van literaire theorie, feminisme en koloniale studies. Ze is Universitair Professor aan Columbia University en medeoprichter van het Institute for Comparative Literature and Society. Met haar vertaling van Derrida's 'De la grammatologie' en haar boek 'A Critique of Postcolonial Reason' vestigde zij haar naam als een van de meest uitdagende denkers van nu. Spivak gaf wereldwijd les, werd meermaals onderscheiden en ontving onder andere de Kyoto Prize (2012) en de Holbergprijs (2025).

Voor vragen kunt u contact met ons opnemen via info@westdenhaag.nl of 070-3925359

Het programma van West wordt mogelijk gemaakt door o.a.: Gemeente Den Haag en het Ministerie van OCW